

Korte reactie van LTO Nederland op het essay van depositie- naar emissiebeleid van Backes, Erisman en de Vries

Aan LTO is gevraagd om te reageren op het essay van Backes Erisman en de Vries. In het essay zitten interessante aanknopingspunten die verder uitgewerkt moeten worden. Belangrijk punt die zij maken is dat we toe moeten naar integrale doelsturing en dat de overheid het lange termijn perspectief hoort te schetsen zodat bedrijven daarop kunnen anticiperen. Dat is positief. We hebben ook een aantal kritische kanttekeningen.

1. In het essay wordt aangegeven dat er emissiebeleid moet komen voor de sectoren maar dat de KDW doelstelling in de wet moet blijven staan omdat er geen alternatief is. LTO is het met de opstellers eens dat sectoren alleen verantwoordelijk gehouden kunnen worden voor hun eigen emissies. We kunnen niet afgerekend worden op depositie, gezien alle onzekerheden die daarmee samenhangen, de emissies van andere sectoren of de emissies uit het buitenland. Dat onderdeel ondersteunen we. Dat er geen alternatief is voor de KDW in de wet klopt niet. Geen enkel ander Europees land heeft de KDW in de wet opgenomen. Het is voor Nederland niet noodzakelijk om een % bereikte ha onder de KDW in de wet op te nemen. Een alternatief is bijvoorbeeld een % emissiereductie per sector in de wet. Vlaanderen hanteert een dergelijke aanpak.
2. De vraag is bovendien of de landbouw er wat mee op schiet als de doelstelling van 74 % onder de KDW alleen de overheid zelf bindt. De overheid produceert zelf nauwelijks of geen stikstof, dus als overheid doelstelling niet haalt, zijn het waarschijnlijk toch de onderliggende sectoren die de benodigde reductie moeten leveren. Dan komt men snel weer bij de landbouw uit voor extra maatregelen.
3. LTO vindt dat er niet alleen naar de drukfactor stikstof gekeken moet worden, maar ook naar andere factoren zoals, recreatie, waterkwantiteit en waterkwaliteit. Een alternatief in wet zou kunnen zijn om in 2035 en vervolgens in 2040 en 2050 een bepaald % van het Natura 2000 areaal, dan wel een nader vast te stellen % van de maatgevende habitattypes en soorten in Natura 2000 gebieden in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Bij het invullen van x dient een realistisch ambitieniveau te worden gehanteerd rekening houdende met zowel biodiversiteit, sociale en (macro)economische aspecten, natuurbeheer- en herstelmaatregelen, klimaatverandering en andere beperkende omgevingsaspecten. Dit kan geborgd worden via de gebiedsaanpak, waarin scenario's uitgewerkt worden met verschillend doelbereik zodat er een zorgvuldige maatschappelijke afweging plaats kan vinden in hoe we natuur verder kunnen ontwikkelen en waar nodig herstellen. De nu gehanteerde interpretatie in de natuurdoelanalyses met o.a. one out all out principe leidt er alleen maar toe dat Nederland verder op slot gaat.
4. In het voorstel van de drie professoren wordt aan gegeven dat ze toe willen naar een integrale aanpak met doelstellingen per bedrijf. Ook het rapport van ABD Top consultants zijn een paar voorstellen uitgewerkt in die richting. Een doelstelling per bedrijf sluit aan bij onze inbreng in het landbouwakkoord. Ook het voorstel om bij externe saldering Nh3 en Nox niet meer uit te wisselen ondersteunt LTO. Doelsturing heeft de voorkeur boven middelenbeleid. We hebben daar wel een paar randvoorwaarden bij;
 - a. Er moet perspectief komen voor de lange termijn zodat bedrijven op tijd kunnen anticiperen en investeren in de opgave die ze op hun eigen bedrijf hebben.
 - b. Geef agrariërs de maximale ruimte om op hun eigen manier hun emissiereductie te realiseren. Van extensiveren tot aan technische innovaties. Iedere agrariër kiest zijn eigen transitiepad.
 - c. Datasystemen (sensoren) en verantwoordingssystemen zoals de afrekenbare stoffenbalans moeten geaccepteerd worden als borgingsinstrument. Dat sluit ook bij het advies in het essay. De professoren pleiten voor reken- en meetsystemen van KPI's waardoor reducties handhaafbaar zijn.
 - d. De KDW is niet in alle gevallen een einddoel, anders zijn we in een groot aantal gebieden nooit klaar en werken we aan een oneindig plan. Een landbouw met nul-emissies bestaat bovendien niet.
 - e. De opgave kan variëren afhankelijk waar je als bedrijf zit, maar de opgave moet wel reëel haalbaar zijn. Dus geen 85 % stikstofemissiereductie ten opzichte van de

huidige situatie zoals die in de piekbelasters-aanpak, wel wat afgezwakt maar nog steeds boven de markt hangt.

- f. Uiteraard bepaalt de uitwerking van de KPI's of het werkbaar is. Dat hangt samen met het reductiepercentage per sector, keuze van een KPI per dier, per bedrijf of per hectare en de tussendoelen. Ook het bepalen van de referentiedata en het mogelijk ontzien van voorlopers is mede bepalend voor het uiteindelijke eindoordeel.
5. In onze ogen ontstaat er met een lange termijn geborgd emissiereductiebeleid, ruimte voor een vereenvoudiging van het vergunningenbeleid met bijvoorbeeld een hogere drempelwaarde, niet alleen voor Nox maar ook voor Nh3. Differentiatie in opgaven kan er zelfs volgens hetzelfde essay toe leiden dat het rekenmodel AERIUS niet meer gebruikt hoeft te worden voor vergunningverlening. Als het tot een veréénvoudiging in de praktijk oplevert ondersteunen we dat voorstel.
 6. In het essay wordt ook gepleit voor een betere monitoring van de instandhoudingsdoelstellingen. Op basis van de Natuurdoelanalyses dat vaak onbekend is hoe het met bepaalde habitatypes is gaat. Als de samenleving een grote inspanning moet leveren om de natuur op orde te krijgen is het wel belangrijk dat de monitoring van de gebieden op orde is zodat ook zichtbaar wat de extra inspanningen opleveren en wat niet.